

GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRATIUNEA:
BRĂȘOVŪ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IEȘE ÎN FIECARE ȚI.

Pe unu an 12 flor., pe șese luni 6 flor., pe trei luni 3 flor.

România și străinătate:

Pe an 36 fr., pe șese luni 18 fr., pe trei luni 9 franci.

SE PRENUMERA:

la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNCIURILE:

Oseriă garmond 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorile nefrancoate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrămit.

N°. 101.

Luni, Marți 7 (19) Maiu

1885.

BrășovŪ, 6 (18) Maiu 1885.

Ministrul președinte englesu Mr. Gladstone a declarat Vinerea trecută în parlamentu, că negocierile cu Rusiū încă nu sunt terminate.

Ca ilustrațiune a situațiunei create prin aceste negocieri fără finitū, despre cari se respândiră cele mai contradicțore sciri, pōte servi depeșă din Petersburg care ȳice: „Unū autografū împărătescū conferă generalului Komarov pentru escelentele dispozițiuni luate în comandarea detașamentului dela Murghab și pentru înțelepta sa energiă față cu Afganii, precum și pentru bărbăția și vitejia sa în lupta dela Tuș-Kepri, *sabia virtuței militare cu briliantē.*“

Ūre rara distincțiune, ce i se face generalului Komarov într'unū momentū când se tracteză între guvernul englesu și rusescū de unū compromisū, prin care se se aplaneze conflictul provocatū tocmai de acelu generalū rusescū, nu invōlvă o vătămare decă nu chiar o provocare a Engliterei?

În fața purtărei provocătoare a Rusiei este forțe surprințorū că cabinetul englesu păstrează necurmatū un sânge rece, care întrece tōte așteptăriie, întemeiate pe firea domōlă și pe spiritul speculativū alū Englesilorū.

Care se fle ōre cauza că guvernul englesu cedeză așa de multū Rusiei în cestiunea regulărei fruntarielorū afgane?

Unii ȳicū, că cabinetul Gladstone face mereu concesioni pentru ca se pōtă rămānē la putere, alții ȳicū că Englitera nu este destulū de bine pregătită pentru unū rēsboiu cu Rusia și de aceea se străduiesc alū evitā chiar cu prețul unorū mari sacrificii, cei vine greu a le face; alții erāși susținū, că tōtă stratagema cabinetului din Londra are numai scopulū d'a amānā izbucnirea rēsboiului până la unū momentū mai favorabilū ș. a. ș. a.

Nouē nu ni se pare nici una din aceste versuri destulū de justificatū prin starea actuală a lucrurilor, ci ne vine mai multū a crede, că Mr. Gladstone a sēmțitū, că unū complotū s'a formatū în contra Angliei, unū complotū în care este implicatā și Germania și de aceea Gladstone este așa de hotărītū d'a face tōte concesionile posibile spre a paralisā planurile secrete îndreptate în potriua Marei Britanie.

Înzadarū își dā silință d. Vambery, colaboratorul ȳiarului „Pester Lloyd“ de a propagā între Englesi idea rēsboiului cu Rusia, ținēndū conferențe publice și silindu-se a dovedi, că Englesii vorū face bine decă se vorū bate mai curēndū cu Rușii, căci aceștia din ce în ce se întărescū mai tare micșorāndu-se în același timpū șansele unei victotii englese. Gladstone cu partida lui suntū surȳi pentru tōte sfaturile de felulū acesta, ce le primescū din drēpta și stāngă. Se vede că încă nu găsescū momentulū oportunū.

De altā parte nu trebuie se uitāmū, că parlamentul englesu cu tōte asigurările liniștitoare din timpulū mai recentū, n'a refusatū ēr Mr. Gladstone n'a renunțatū la votarea creditului de 11 milione punȳi șterlingi pentru pregătiri și înarmāri, precum n'a renunțatū nici la hotărīrea de a se descurcā de afacerea cu Sudanulū, reținēndū trupele englese de acolo, pentru ca An-

gliei se nu-i lege mānile și grijiile ce i-le cauzeză Sudanulū. Ba, în ȳilele din urmă s'a făcutū și s'a luatū în seriōsā considerare propunerea de a se fortificā granițele Indiei.

Cu tōtā dispozițiunea sa de a face concesioni Rusiei, guvernul englesu nu negige de a luā precauțiunile necesare. Posesiunea Indiei este pentru Englesi o cestiune de viață. De aceea opozițiunea conservatore pledāndū în contra guvernului, a accentuatū că pacea ce voesce elū s'o încheiā cu Rusia nu pōte fi durabilā și că nu vede nici o garanțiā într'ēnsa pentru liniștea și prosperarea imperiului indicū. Părerēa opozițiunei e, că rēsboiulū, mai curēndū sēu mai târȳiu, este inevitabilū și ceeace imputā ea guvernului, este că n'a luatū mai de cu vreme mēsuri spre a se pregāti pentru elū. Lordulū Churchill a citatū în contra lui Gladstone însēși cuvintele pronunțate de acesta la 1880: „Finanțele nōstre suntū dērāpānate, ȳise atunci Mr. Gladstone, sārācia publicā crește, amū contribuitū la mārērea Rusiei și cu tōte acestea ni-o amū înstrēinatū; Turcia este cum se ȳice, amica nōstrā, dēr e ciungaritā și decade pe ȳi ce merge, Europa este neliniștitā și dintr'unū colțū până'n celālaltū e spārītā de faime iritātoare; nu ni se deschide decātū perspectiva unorū nouē turburări și vērșări de sânge.“

Aceste cuvinte ale lui Gladstone au fostū în adevērū profetice, și chiar de ar succede compromisulū cu Rusia, elū nu va oferī nici o garanțā de pace pentru viitorū. Dar până la asigurarea unei păci durabile mai e unū lungū drumū, pe care-lū încrucieșeză nu numai sabia cu briliantē a generalului Komarov, ci și rezervele cele mai nouē ale Rusiei, care nu vrea se scie de zonā neutralā și care pretinde unū dreptū de supraveghiare asupra Afganistanului, spre asigurarea granițelorū sale.

Ungurii și Romānii.

„La Revue du Monde Latin“ scrie despre situațiunea Romānilorū transilvāneni următoarele rēnduri pe cātū de mușcātoare pe atātū de dureroșe pentru Ungurii, cari credū că orbescū lumea cu neadevērile ce le trāmbiță presa lorū:

La noi în Franca este unū lucru stiutū, că Ungurii suntū ōmenii cei mai simpatici din lume, adorāndū libertatea, luptāndu-se timpū de secole pentru a o cāpētā, și aȳi întrebāntānd'o în celū mai cinstitū chipū.

De ce Ungurii suntū ei așa de simpatici? Întrēbā acēsta pe unū parisianū, care este convinsū de acēstū lucru: dēnsulū iȳi va rēsponde, că acēsta așa e; că apoi dēnsii au țigani lorū musicanți, cari au fostū ascultați la espozițiunea Universalā, că prințulū Zilahū (romanulū și piesa de teatru a lui I. Clarette) este forțe simpaticū, că Muncacsy zugrāvescē forțe biae stelele, și așa mai departe.

Cu tōte aceste trebuie se auȳimū puținū și ce ȳicū Slavii și Romānii despre Ungurii. Ei vorū ȳice, că Ungurii iubescū libertatea numai pentru dēnsii singur, că represintāndū numai a $\frac{2}{7}$ din poporațiunea Ungariei elementulū maghiarū voiesce cu ori-ce prețū se facā se disparā majoritatea ne-ungarā. E lucru de miratū cum se schimbā lucrurile după latitudinī. Germanii au provocatū destule indignațiuni cu germanisarea Alsaciei și Ungurii nu provōcā nici una cu sfōrtāriile lorū de maghiarisare.

Romānii și Slavii alcătuescū o poporațiune de douē ori mai mare de cātū poporațiunea ungarā; dēnsii plătescū cu banii lorū tōte scōlele regatului; dēr decā vorū se aibā o scōlā care se învețe pe copiii lorū limba na-

țională, trebuie se o plătescā ei din nou. Ei întreinū tōte scōlele regatului și suntū siliți se-și plătescā și scōlele lorū.

Ungurii se considerā ca cuceritorii. Suferințele bieților Romāni suntū neauȳite. Iustiția este ungrescā, și judecātorii suntū funcționari ungrū. La administrațiā totulū este ungrescū; în scurtū, aȳi în Unguria suntū cinci părți de poporațiune alcătuite de sclavi ș'o parte numai din stāpānī, de cuceritori, cari se asemēna cu acei mari magnați Ruși de altā-datā, parisianī desēvērșiți la Paris, și ucigāndū suptū knut, în Rusia pe țzranulū ce-i displācea.

Ungurii suntū, în multe privințe, asemēnātorii cu Turcii. Dēr poporațiunea Turciei a avutū fericirea, că Rusia se se ocupe de afacerile lorū, și poporațiunile de suptū domnia Ungurilorū nu au nici unū protegiitorū.

E timpulū ca se se scōtā strigātulū de alarmā. De vreme ce esistā o rasā latinā, care suferē în Transilvania și care este martirā a orbirei Europei, noi amū voitū se fimū cei dintēiu, cari se aruncāmū josū masca de civilisatorii, cu care s'a impodobitū acēstū poporū de Mongoli, care n'a luatū din civilizațiunea europēnā de cātū douē lucruri: ciobōtele lustruite ale magnațilorū sēi și pavagiulū pentru capitala sa.

3/15 Maiu în Viena.

Viena, 4 (16) Maiu.

Luāți, dle Redactorū, spre sciintā, că tinerimea romānā de aici, ca în toți anii așa și acum a depusū cu ocaziunea memorabilei ȳile de 3/15 Maiu unū micū tributū de recunoșcință pe altarulū scumpei nōstre națiunī. Deși a fostū o plōiā torențialā, ce a ținutū tōtā ȳiua, totuși amū convenitū într'unū numărū destulū de frumosū. Ne-amū revocatū în memoriā programa adunārei poporului de pe Cāmpulū Libertății, prin care se sdrobi tirānia, cu pietate ne'amū închinatū umbrelorū acelorū bărbați, cari au scrisū poporului romānū tablele legei. Amū felicitatū pe cei mai neobosiți antepluptātorii, esprimāndu-ne profunda nōstrā reverință, ēr întregēi presse ardēlene romānescē i-amū trāmisū asigurarea devotamentului și aderinței nōstre.

3/15 Maiu pe Cāmpia.

Indolū, 3/15 Maiu.

În comuna Indolū, ȳiua de 3 (15) Maiu s'a serbatū cu adēna pietate și respectuoșā venerațiune. Locuitorii ca buni creștini au adresatū rugāciunī lui Dȳeu, și ca Romāni au datū satisfacțiune consciinței naționale. Strada pe unde a mersū procesiunea la țerinā, spre a face rugāciunile rituale pentru plōiā și holde, a fostū splendidū impodobitā de amēndouē părțile cu frunȳă de stejarū, porȳile, ușile, ferestrele erau ornate cu covōre și nenumērate țesături lucrate cu adevērātā artā de bravele Romāne.

P.

Unū semnū alū provedinței divine.

Blașiu 3/15 Maiu 1885.

Trāimū într'unū timpū, în care Romānulū nu e de ajunsū, că e batjocoritū și maltratatū în totū modulū, ci a ajunsū atārī vremuri, încātū se fie chiar și impușcatū, fără de nici o considerațiune, și nu din altū motivū, fără numai pentrucă simte romānescē.

Casulū întâmplatū în presēra ȳilei de 3/15 Maiu pe „Cāmpulū libertății“ încă arātā în modulū celū mai evidentū, că Romānului 'i este amenințatā cu totulū esistența sa naționalā în acēstū statū poreclitū constituționalū. Tōtā suflarea romānescā, acum ca și mai înainte, cu totū dorulū sufletului lorū au așteptatū ȳiua memorabilā. Dar gendarmii i-au opritū de-a serba acea ȳi. În presēra de 3 (15) Maiu din o numitā distanțā și cu pușcile la ochi 'i provocārā gendarmii pe Romāni se pārāsescā loculū monumentului.

Vēdēndū orāșenii, că gendarmii au trasū chiar și cocōșulū și că unulū dintre gendarmi a ordonatū „pușcați“, neavēndū încātrāu s'au reintorsū în cea mai fru-

mósă ordine și liniște cătră casă. Afăta voiu să mai amintescă, după câtă sunt informată, că jandarmii de prin prejur încă ar fi fost concentrați în Blașiu. Din toate acestea puteți vedea cum trăim noi Românii.

Cu toate acestea ziua de 3 (15) Maiu a. e. pentru Blașiu, ba potă dice pentru întregă némulă romănescă, a fost de mare moment, nu pentru aceea că erau să fie impușcați nise omeni pacinici, — nu, ci ea a fost caracteristică cu totul din altă punct de vedere. Ceace nu a succesă omenilor, a succesă aceuia, la care tirănia și barbarismul nu pôte străbate. Provedința divină, în carea Românul își pune totă speranța, și carea singură 'lă mai pôte mângăia în suferințele sale, aceea ală căreia ochiu vede toate, aceea a implinită dorul Românului, aceea a fost care a infiptă stindardul pre „Pétra libertății” în ziua de 3 (15) Maiu. Și anume: după amăqi încetându plóia s'a arătat un frumos curcubeu, formându tocmai deasupra pietrei un semicerc, carele 'și avea începutul din jos de vile Blașului și se termina în Târnava, voindu prin aceea însuși D-șeu a mângăia poporul românesc. Totă suflarea romănescă a rămasă estasiată la vederea acestei priveliști în adevăr caracteristică. Speranța noastră firmă este, că D-șeu ne va ajuta. **Vultur.**

Blașiu, în 3 (15) Maiu.

Șiua de 3 (15) Maiu a fost o și memorabilă, ce a trebuit să o serbeze fiecare Român de inimă, cel puțin în sufletul său decât nu altcum. Așa și aici la noi s'a serbat cu o tristeță sârbătorea martirilor din 1848 — nu ca și până acum — ci fără stindard și fără ceremonie religioasă. Ce e dreptă inteligența din opidul nostru a fost pregătită spre atare serbare, d'er a fost împedată prin gendarmii. Se înțelege, inteligența noastră fiind pacientă a părăsită acel loc mahnit până în suflet pentru această nedreptate înprăștiindu-se pe la casele lor. Unde e dreptatea? Terorisările acestea sunt libertățile despre cari buciună Maghiarii în lume, că se bucură naționalitățile în statul Ungar? A lipsit stégul național de pre Pétra libertății, d'er provedința divină s'a îngrijit de altă stég și anume: după amăqi la 4 ore fiind puțină plóia, s'a arătat ca prin minune tricolorul român. Mă va întreba fiecare cetitor cum s'au manifestat cele trei culori? În curcubeu, care se pot vedea transversal de la crucea de d'asupra dealului până la Pétra libertății. Toți l'am considerat de un semn bun pentru poporul român basându-ne pe provedința divină. Dea D-șeu, ca să se realizeze dorința noastră cea dreptă, ca să se convingă Maghiarii, că cu terorisări de aceste nu putem trăi împreună, și să apuce pe calea dreptății și a egalității.

Severă.

3/15 MAIU în BUCURESCI.

București 4 Maiu.

Aniversarea memorabilei zile de 3 (15) Maiu, pe care Românii de peste munți au pecetluit-o cu sîră de sînge pentru a nu mai fi „robi ărași în vechiul lor pământ, s'a serbat cu demnitate și cu evlavie covenită și în București. Președintele Societății Carpații și-a pus totă silința, ca sârbătorea să fiă câtă se pôte mai vrednică de aniversarea a trei-deci și șeptea a adunării poporului sătean și cărturar pe câmpul libertății de la Blașiu.

Joi, ziua înălțării Domnului nostru, la orele 2 după amăqi, s'a ținut sub președința veteranului încărunit în lupte pentru drept și libertate, d. Vasile Maniu, membru al parlamentului român, în sala Orfeu o intrunire publică.

Sala era simplă d'er frumosă împodobită cu tot ce Românii au mai scump și mai drag înimei lor. În frunte falfăia un minunat stég tricolor cusut cu fir. În spatele stégului se înălțau „mărețele umbre” în forma unei piramide, pe care străluciau icónele „martirilor Românime.”

La deschiderea ședinței președintele propune cu lacrimi în ochi, ca adunarea să-și exprime părerea de rău pentru pierderea marelui cetățian român C. A. Rosetti, care s'a dus dintre noi la ceilalți martiri ai Românilor pentru ca în unire să roge cerul pentru a face sorte mai bună neamului românesc oropsit și bătut de grea vijeliă. Adunarea s'a exprimat unanimă adăncă durere pentru această mare pierdere, de care am fost loviți.

Discuțiunea s'a început prin propunerea profesorului Dobrescu susținută de Dr. Tului Chețian mare proprietar și delegat al Craiovenilor, și de Săcășanu pentru înființarea în București al unui „Cerc naționalist.” Primindu-se propunerea s'a ales un comitet pentru realizarea ei. Asemenea s'a discutată cesiunea țiarului „Unitatea națională” pentru a se schimba din țiar ebdomadăr în țiar cotidian. Pentru atingerea acestui

scop s'a ales o comisiune pentru a chibzui asupra modului și mijlocelor trebuincioase.

Sera la orele 9 și jumătate s'a ținut banchetul la care au participat cam la o sută de persoane. Înainte de a ocupa cei de față loc la măsă s'a cântat imnul național „Deșteptă-te Române.” A urmat apoi șirul toastelor între care cele mai importante au fost ale d-lor Maniu, Dr. Chețian, Făgărășan, Dobrescu, Brătescu, Valerian, Roco, Săncelean, Filimon Iia. S'au citit numeroase telegrame sosite din provinciile între cari amintesc pe aceea a d-lor Petru Chițu, Dr. Antonini, Olteanu, în numele „Societății Carpații” din Craiova. Totă asemenea de însuflețire era și aceea a d-lor din Bărlad: Negoii, Onișor și alții.

Intre delegați ai societății din Craiova, afară de d. Dr. Tului Chețian au mai fost și d-nii Pop și Chițu, proprietari în Oltenia.

Aprópe de doi-spre-dece ani de zile, de când vorbesc și eu prin gazete cu frații mei de un sînge, în totdeauna m'am ferit de a înșiră moși pe groși, sau cu alte cuvinte, de a scrie numai pentru a scrie lucruri fără sfat și socotă. Așa fiind firea mea nesgomotă, m'am deprins a spune verde și pe față adevărul adevărat, așa după cum mi-am căștigat convingerea prin propria mea persoană și după cum m'a impresionat momentul. Se pôte că multora nu le-am plăcut, er altora le-am fost chiar displăcut. Căci pentru a fi prieten cu Chesarul, multă viclenie vulpescă trebuie să ai; pe unul să-l lingusești și pe altul să-l prăslăvesci și atunci a ta este puterea și mărirea de a trăi ca în sinul lui Avram pe pământ.

Adese-ori când mă întâlniam cu câte un distins bărbat de la noi și-mi dicea: „Cum se pôte, că voi atâți Ardeleni în România nu dați nici un semn de viață, nu ajutați întru nimic pe frații voștri rămași acasă?” Li răspundem și îi descriam starea lucrului așa după cum vedem eu în realitate și treceam în totdeauna de un mare pesimist. Fie! Mai preferă însă pesimismul basat de câtă optimismul neintemeiat pe starea lucrurilor și amăgitor, care te face să dormi fără grijă și se-ți umfli burta trăind numai pentru tine, er alții să móră.

Numai de curând un confrate de peste munți imi scria: „Este trist, că la noi aici presa română națională este persecutată de străini, nu mai puțin de Românii bălțați; er dincolo, în România, ea nici măcar la Ardeleni nu întâmpină sprijin.” Așa e! Un mare adevăr a grăit și acest adevăr mă face pre mine posomorit și trist, ca să nu dăc pesimist. Nu e o și lăsată de tatăl ceresc, ca o nouă dovadă despre acel adevăr să nu mă facă pe mine și mai posomorit și mai trist de cum sunt.

Chiar sârbarea măreței zile în București pentru mine n'a fost de cât un nou privilegiu d'a constată cu jale și a mă întristă până în adăncul sufletului, cum Ardelenii noștri strălucesc prin lipsa lor de la ori ce intrunire de la ori ce lucrare pentru a găsi un mijloc, și o cale spre a ne pute face folositori fraților noștri rămași pe terenul de luptă, pe „gloriosul loc.”

Noi avem aici o sumedenie de Ardeleni cărturari erudiți, profesori învățați, comercianți iscusiți și procopșiți, proprietari și arendași înbogățiți, ingineri bine plățiți, medici căpătuiți, funcționari înmândriți și gazetari deștepti, d'er vai să amar! Toți cu toții nimic nu facem. Se pôte că unora nu le place sgomotul, er altora nu le vine la socotă de a vedea mîncându sêraculă dintr'un blid cu bogatul și stăndu de vorbă coșotatul cu persecutul. D'er atunci să facă bine cei mai luminați, cei mai cu vedă să ne arete cu cumpet și fără sgomotă calea și adevărul cum am pute da „și adă mână de ajutor celor rămași în gloriosul loc.”

Sârbătorea lui Banffy și adunarea din Deșiu.

(Coresp. part. a „Gaz. Trans.”)

I.

Pre ziua de 11 Maiu a. e. a fost convocată adunarea comitatului Solnoc-Dobeca. Premit, că pe această și s'a otărit de un comitet, în frunte cu contele Cornisiu Victor, ca să i-se pregătesc un fel de jubileu d-lui prefect Banffy. Pretestul, sau cum am dice titlul la această serbare, îl luă de la împlinirea de 10 ani a funcționării d-sale ca comite-suprem, plus activitatea sa fără sēmănu (părtan) în serviciul public, și cu deosebire al acestui comitat. În onorea jubiliului se hotărî între altele și o cină comună (banchet). Nu voiu tăce asupra pregătirilor acestei sârbări.

Încă din 10 Aprilie se espedară invitați pentru participare la banchet atâți funcționarilor judiciali și administrativi, cât și proprietarilor particulari și chiar și preoților români. În urma hotărîrii luate de a se face jubileu, tot aparatul administrativ se puse în mișcare, ca să facă pregătiri și să engageze la participare pre câtă mai mulți. Așa să ne mărginim numai la centru și să observăm mișcarea.

Încă cu o săptămână înainte de ziua sârbării coincidentă cu ziua adunării comitatense, primul vicenotar al comitatului umblă pe diferitele corporațiuni și le invită și moralmente le deoblegă nu numai a merge la gratulare la prefectul, ci le prescrie cu convoierea lor, forțată moralmente, și ordinea în care să mērgă și cine cu cine să se grupeze. Așa între altele amintesc, că d-l vicenotar află de bună, a grupă pentru scopul prezentării la gratulare sub conducerea gardianului de la claustrul franciscan din loc: pe biserica ev. reformată, pre cea gr. cat. și cea gr. orientală. Cu această rugare se prezintă la protopopul gr. cat. cerându-i consensul, precum și la preotul gr. or. Nu știu, încât a promis unul său altul că se unesc cu programa stabilită, destulă atata, că într'un punct al programei pentru scopul prezentării, vedem pe protopopul gr. cat. figurându cu numele sub conducerea gardianului, astfel subordonându pre protopopul gr. cat. unui guardian rom. cat. pre când biserica gr. orientală figurează sub un punct deosebit. Judece on. public asupra acestei procederi a arangiatorilor. Noi ne mărginim la atata a observă, că programe de aceste, în cari figurează căți cu scirea și invoirea, căți fără scirea și voința lor, se buciuna apoi în totă lumea ungrăscă.

Încă în 10 Maiu stindardele tricolore maghiare, cari falfăiau mai de pe fie-care casă spuneau ca și cu gura, că mare sârbătore sosese. Salve din trăscuri (piue) anunțară în 11 dimineța însemnătatea zilei, începutul sârbătorei. Apoi arcuri de triumf redicate la intrarea în alea din sus și în cea din jos cu diferite inscripțiuni dictate de entuziasm, arătau, că se dă cuiva onor pe de toate zilele. La arangierea acestora luă parte mai multe societăți și corporațiuni, între cari cu un zel deosebit și cu prodigialitate corporațiunea „calei ferate Someșane,” a carei personală dirigentă e mai întreg recrutat din jidovime. Insuflețirea, carea animă pre „patrioții din metropola comitatului,” în cea mai mare parte până mai ieri alaltăeri percinați, se vede din inscripțiunea de pre un arc de triumf, carea sună în idiomul original: „Jójj éltett a nép, életed életet ad,” pre romănesc: „Vino, poporul te bineventeză, viața ta dă viață.” Încă de dimineța acurcea la metropolă o mulțime de reprezentanți ai comitatului de toate clasele, cu atâtu mai vîrtos, că avea să se alegă solgăbiru la Chechesiu (Kékes) și trei Maghiari cu bune proptele coteseră de cu bun timp.

Sosese timpul deschiderei adunării comitatense. Insuflețirea eră mare, precum se pôte află din cele premerse. Aceste am ținut de bine a fi constatate, ca să judecăm apoi decursul desbaterilor în adunare (congregațiune).

Voiu să scie publicul, că convocarea congregațiunii precum și programa obiectelor ce erau a se tractă s'a făcut numai în limba maghiară lovindă prin acesta în § 6 articolul de lege 44 din 1868 despre egala îndreptărire a naționalităților. Acestă nedreptărire a limbei române se fie una a mând. Acum se petrecem cu atențiune deschiderea și decursul congregațiunii.

Deschiderea o făcu Banffy în „atilla” cu o vorbire, pre care o ceti. Pre scurtă și aceea vorbire conținea activitatea sa în decursul domniei sale în acest comitat. Eljen-uri insuflețite.

Acum se sculă d-l Simon Lajos deputat dietal din cercul Ilandei, și după-ce preamări pe ministrul președinte Tisza enumerându multe și marile merite pentru patria maghiară, ceru ca adunarea comitatensă să voteze adresa de felicitare redigată de comitetul permanent cătră ministru-președinte din incidentul jubileului său de 10 ani a șederei sale în fotoliul de ministru, ceea ce congregațiunea și primi cu insuflețire.

Atâtu prefectul cât și alți vorbitori maghiari vorbiră toți în limba maghiară, fără să se esplice cineva în limba română, ceea ce se vorbește și se face pentru ca să se înțelegă și cei ce nu știu de loc ungrăesc.

§ 3 din articlu de lege mai sus citat dă dreptă „fiecui, carele are acolo dreptulă vorbirei, să vorbească sau ungrăesc sau limba sa proprie maternă, decât acesta nu e cea ungrăescă.”

Acuma să ne întrebăm, cum va vorbi un Român, cum va pute un reprezentant nemaghiar, carele nu posedă limba maghiară, să apere interesele comitatului, adică ale populațiunii, pre carea o reprezintă decât el nu scie despre ce se vorbește, care punct din programă se desbate. Și bine se fim pricepuți, că locuitorii acestui comitat sunt în majoritate preponderantă Români, și prin urmare în adunările municipale tracteză despre interesele vitale ale acestui popor.

Apoi decât § 2. din art. de lege pentru egala îndreptărire a naționalităților concede și dă dreptă, că la cererea măcar a părții a cincea din corpul reprezentativ a jurisdicțiunii său din membrii comitetului să se pörte protocoale și în limba, care o doresce, — atunci credem și ținem, că această egală îndreptărire ce se

între prin § 2 numai așa se poate face, decât prototariul comitatensu va reproduce toate și încă va rezuma pe scurt toate, câte se vorbesc într'una și câte într'alta limbă. Acesta o pretinde și chiar interesul înțelegerei reciproce, că-î atunci s'ar evita episoade, ca și cari s'au vădit în decursul sesiunii din 11 l. c. provenite din cauza nepriceperii limbii.

Cât de frumos sună legea și cât de amară este realitatea.

Să însemnăm dară nerespectarea §§-2 și 3 articl. de lege mai sus amintită ca și a doua neîndeplinire a limbii naționalității române din partea majorității reprezentanților municipiului acestuia.

Comitele supremă din punctul de vedere a scurtimei timpului lasă, ca adunarea să otărăscă altu »modus procedendi« și nu după programa stabilită. Deci puse la ordinea zilei punctul referitor la candidarea pentru postul de solgabitru în cercul Cheuchiesului (Kékes). Pre când se mișcau cei denumiți pentru candidare către locul rezervat spre acestu scop, cu toate că era sgomotul așa de mare, încât nu se putea auzi și pricepe vorba, d-lu comite trecu peste câteva puncte din program. Sgomotul era încă mare, când prefectul puse la ordinea zilei punctul din program: că adunarea municipiului să redice la valoare de concludu alu său *maghiarisarea numelor nemaghiarilor*. Presupunem, ca că intențiunea d-sale a fost, ca să se voteze pe neobservate acestu punct, fiindu sprijinit de sgomot.

SCRILE ZILEI.

Comisiunea de 50 a reuniunii de maghiarisare din Clușiu a primit modificările dispuse în statute de ministrul de interne. Totodată s'a alesu unu comitetu alu presei cu însărcinarea d'a informa autenticu presa zilnică asupra afacerilor reuniunii. În comitetul presei sunt aleși și deputați. O deputațiune a acestei reuniuni, în frunte cu primarul Clușului Dr. Carl Haller, s'a dus în Pesta, unde însoțită de mai mulți deputați ardeleni voru cere audiență primatului Simor, cardinalului Haynald și mai multor bărbați conducători. De succesul acestei deputațiuni atâră și urmările reuniunii de maghiarisare. Activitatea ei se va întinde peste 12 comitate.

—0—

Ministrul de justiție ungurescu a transferat pe notarul public Iosef Maager din Mediaș în aceeași calitate la Brașov.

—0—

La banchetul ce s'a dat la 14 Mai n. în Tergu-Mureșului, cu ocaziunea jubileului de 25 de ani a arhidiaconului districtului bisericesc alu Mureșului, Franz Kovacs, s'a adunat 100 fl. pentru reuniunea de maghiarisare.

—0—

Mâne, Marți, școlile române centrale din Brașov voru serba maiialul lor obicinuit.

—0—

Ministrul președinte Tisza se va duce la începutul lui Iunie la Viena, ca să prezinte Maiestății Sale lista acelor persoane, care au să fie numiți membri ai camerii magnaților. Publicarea oficială a membrilor numiți se va face în cursul luni Iunie.

—0—

Tribunalul din Clușiu a condamnat în zilele acestea pe bărbatul-femeia Szolacsi Marisko pentru furt prin spargere la șese luni de închisoare. Ea servise mulți ani ca slugă în haine bărbătești, fără ca stăpânul ei să fi bănuit că e femeia.

—0—

Bancnotele vechi de 50 fl. din anul 1866 se mai primesc la oficiile de contribuțiune numai până la 31 Mai a. c. Dela acestu termen încolo se vor primi numai la cassa centrală.

—0—

»Românul« spune, că o revistă politică, »Romänische Revue«, va apăre la 7 Iuliu în Pesta sub direcțiunea d-lui Corneliu Diaconovici.

—0—

Pentru serbarea zilei de 10 Maiu, proclamarea regelui Român, se facu mari pregătiri în Bucuresc.

—0—

La 10 Maiu se va deschide în Bucuresc o expozițiune de arte frumoase în localul cercului artistic »Intim-Club«. Se vor espune lucrări de ale artiștilor români.

—0—

Vineri la 1 Maiu n. pe când poporul era adunat, la turgul de țără în Lipova pela 9—10 ore ziua a izbucnit unu focu înfricoșat în comuna Spata, comit. Caraș (Bănat). Satul fiind așezat pe deal și avându numai patru fântâni, aprupe jumătate a devenit pradă flăcărilor. Biserica fiind totă de lemn încă a ars până în fundament, clopotul s'a topit scum, și celelalte recuzite bisericesti mai toate s'au mântuit. Într-

casele și averile arse sunt și casele preotului, ale crânicului etc. Paguba s'a prețuit aproximativ la 10 mii florini v. a.

ACADEMIA ROMÂNĂ.

Vineri în 3 (15) Maiu Academia română a ținut ședința publică ordinară sub președința d-lui vice-președinte B. P. Hajdău.

D. D. Sturdza a citit o serie de notițe despre mai multe descoperiri istorice făcute în timpii din urmă. A comunicat mai întâi despre o scrisoare autografă dela 1598 a lui Mihaiu Viteazul, dată postelnicului Grigore Balog, pe care l'a trimis în misiune diplomatică la principele Transilvaniei și la împăratul Austriei. Acestu document oficial a fost dăruit de d. D. Sturdza bibliotecii Academiei.

D. Sturdza a mai comunicat apoi despre unu steg român luat la 1683 înaintea Vienei. Acestu steag, care se află actualmente în muzeul dela Dresda și are pe el inscrițiunea: Vitejia dreptă să biruască a fost alu oștirii lui Șerban Cantacuzino Voevod care a luat parte la vestitul asediu alu Vienei făcut de Kara-Mustafa pașa. În fine d. D. Sturdza a mai vorbit de mai multe monede de ale lui Alexandru cel Bun, descoperite în timpii din urmă și cari au înbogățit marea colecțiune numismatică a Academiei.

După d. Sturdza s'a dat cuvântul d-lui Gr. G. Tocilescu. D-sa a comunicat și explicat o diplomă militară inedită a împăratului Traian, adusă de d-sa din Dobrogea. Acesta diplomă s'a găsit în ziua de 24 Martie trecut în satul Otina, plasa Silistra-nouă, jud. Constanța. După cum a aratat d. Tocilescu, ea acoră dreptul de cetățenie română și de căsătorie legitimă (connubium) la 3 escadrone de călăreți și la 6 cohorte de pedestrași, cari au servit 25 de ani în Moesia inferioară. D. Tocilescu a aratat apoi cum se făceau aceste diplome, și ce însemnătate au pentru istoria militară și etnică a provinciilor dunărene. Stabilește anul când diploma a fost dată, anume 14 Augustu anul 100 după Christos și constată, că împăratul Traian nu-și reînvia încă puterea tribuniiană la 1 Ianuarie, cum s'a susținut până acum de epigrafiști.

Comunicațiunea a fost ascultată cu mult interes. Ea se va publica cât de curând în »Analele Academiei Române«, însoțită de textul diplomei. Până ați nu se cunosc de cât 81 diplome militare numite: tabulae onestae missionis.

SCRIRI TELEGRAFICE.

(Serv. part. alu »Gaz Trans.«)

Pesta, 18 Maiu. — Birtașul Felsenburg din piața Elisaveta s'a găsit eri dimineță mort în pînă, cu gâtul tăiat. Lângă el se afla unu briciu, cu care s'a sinucis. El era în etate de 73 de ani. — Diurnistul de tribunal Iónu Csory s'a împușcat de supărare, fiindcă n'a fost înaintat în funcțiune. Diurnistul și-a împușcat mai întâi fetița sa de nouă ani, împușcă apoi asupra soției sale, pe care însă n'o nimeri, și în urmă își luă și el viața.

Voci din publicu*).

Domnule Redactor! În comentariile ce le faceți la unele pasagii din întinpinarea d-lui avocat N. Străvoiu apărută în Nru. 84 din 2 Maiu a. c., sub 3) diceți: »S'au uitat aici încasările dela balu, despre cari scim cu siguranță, că asemenea le-a făcut d-l Lengér. Totul a fost venitul dela concertu, dela reprezentațiunea teatrală și dela balu... Permiteți, Domnule Redactor, a declara, că d-l Lengér n'a făcut nici o încasare încât privește balul și acesta din simplul motiv, că aceste încasări le-a făcut casierul comisunii balului, ténérul comerciant d. N. Seniusu, și prin subscrișul, fostul președinte alu acestei comisunii, apoi au fost așternute comitetului central în prima ședință ținută pentru incheierea conturilor.

Binevoiți, Domnule Redactor, a primi espresiunea considerațiunii ce vă păstrează.

Brașov 3/15 Maiu 1885.

I. Bozoceanu.

DIVERSE.

Din expozițiunea din Budapesta. — Unu domn se oprește înaintea pavilionului croat: »Acesta e fără indoială expozițiunea croată, dicea unui amic. »De unde scii?« îl întrebă acesta. »E lesne de ghicitu«, fu răspunsul, »înaintea pavilionului ungurescu e o fantă mare și aici e una mică. Croații trebuie să aibă toate ale Ungariei, deși într'unu formatu mai mic; mă prind că se găsește espusă aici și o orgă mică, fiindcă Ungurii au espus una mare.« Și așa era întru adevăr.

* Pentru cele publicate sub această rubrică redacțiunea nu ia nici o răspundere.

Floxera și dinamita. — Unu inventatoru propune unu mijloc original și neașteptat pentru a distruge floxera. Elu pretinde că aru fi observat, că acestu flagel nu există în părțile bătute de cutremurele de pământ, și propune prin urmare mici cutremure de pământ artificiale cu ajutorul dinamitei. Ecă o întrebare neașteptată a substanței esplosibile.

**

Maniacul și servitorul. — X..., unu bătrân maniac, are trebuință de unu servitor. — Ai mai servit undeva? întrebă pe primul individ ce i se prezintă. — Nu, d-le. — Cum! n'ai servit nici odată și cutezi a te prezenta la mine!... Apoi, îi duse să plece. Peste o zi se prezintă unu altu servitor. — La cine ai servit? întrebă maniacul. La d-na P. X..., foarte supărat: — Cum! ai eșit dintr'o casă cum se cuvine și ai curajul să te prezinți aici?...

MULȚĂMITĂ PUBLICĂ.

(Urmare și fine).

Lista Nr. 21. Colectante: M. O. D. Gedeon Blașianu, v.-protopp. gr. cat. în Mediaș 1 fl., Nicolau Latiu, parochu Blașiel 1 fl., Spect. D. Ioan Gerasim, subjude reg. Mediaș 1 fl., Dionisiu Roman, cancelist Mediaș 1 fl., Iosif Barbu, capelan 1 fl. Suma 5 fl.

Lista Nr. 22. Colectante: P. O. D. Basiliu Rațiu, protopp gr. cat. Reghin 2 fl., Eugeniu Crișan, Maria Cetățianu n. Crișan, Maria Ceușianu n. Nicolau, M. Orbonaș, adv., P. Barbu, adv., Elia Lupu, preot Brescu, Simeon Sbercea, parochu Toplița, Zacheiu Graur, parochu Sidriașul mare, Simeon Crainic, parochu Urișiu, Vasiliu Scridon, parochu Șerbeni, Teodor Popu, parochu S. Mihaiu, Alexandru TERNĂVEANU — toți câte 1 fl., Ioan Radu, parochu Telecul roin. 40 cr., Iuliu Graur, parochu Curticap 60 cr. Suma 15 fl.

Lista Nr. 23. Colectante: P. O. D. I. P. Rusu, protopp. gr. cat. în Sibiu 1 fl., Ilustr. Sa D. Paul Dunca, cons. guber. 2 fl., Ilustr. Sa D. Baron Ursu, colonel, Ilustr. Sa D. Major Maxim, D. Georgiu Bariț, redactor, Spect. D. Iosif St. Șuluț, jude reg., Spect. D. Ioan Crețiu, vice-not., Spect. D. Ioan Popu de Galaț, adv., Georgiu Munteanu, secret. comit. scol. gran. — toți câte 1 fl. Suma 10 fl.

Lista Nr. 24. Colectante: Spect. D. Nicolau Barbu, adv. în Alba-Iulia, Alexandru Todorșanu, protopresbit., Georgiu Filip adv., Mihai Cirlea, Gregoriu Elecheșiu, protopp., N. Coșier, adv., A. Cadaru, Nicolau Paloșianu, Popa Culița — câte 1 fl. Suma 9 fl.

Lista Nr. 25. Colectante: Spect. D. Dr. Stefan Popu, fisicu comitatensu în Făgăraș 2 fl., Greg. Negrea, controlor 50 cr., Popenciu Iacob 1 fl., Chețianu Aldulea 50 cr., I. Roman 1 fl., Dr. Motoc 50 cr., Dr. Andreiu Micu, adv. 1 fl., Ioan Florea ases. orf. 50 cr., Dr. Bing Ede 50 cr., Negrea Laureanu 5 fl., Ioan Szilágyi 1 fl. Suma 13 fl. 50 cr.

Lista Nr. 26. Colectante: M. O. D. Ioan P. Laslo, v.-protopp. gr. cat. în Zlatna 1 fl., Nicolau Todorescu, preot gr. cat. Feneș 1 fl. Suma 2 fl.

Lista Nr. 27. Colectante: D. Ioan C. Panțu, prof. în Brașov 1 fl., Andreiu Bărsan 1 fl., Ioan Popea 1 fl., Mateiu Bărsan 1 fl., Simeon Damian 2 fl., Petru Nemeșiu 1 fl., Vasile Popa 1 fl., A. Mureșianu 2 fl., N. N. 1 fl., Petru M. Zănescu 2 fl. Suma 13 fl.

Lista Nr. 28. Colectante: D. Alexandru Lazar, propr. de mine în Abrud, Candin David, propriet. de mine și primar, Ioan Todea, parochu gr. or., Alexandru Danciu, propriet. de mine, N. Lobonțiu, întreprindēt., Ioan Gáll, Ios. Crișian, Petru Boer, Iulia Vasu, Dionisiu Balos, comerc. — toți câte 1 fl., Alexandru Filip 2 fl. Suma 12 fl.

Lista Nr. 29. Colectante: Spect. D. Dr. Iacob Maior, medic în Lugos 1 fl., Ilustr. Sa Dr. Victor Mihali, epp 5 fl., Brediceanu, adv. 2 fl., Mihail Bessianu 2 fl., Teodor Popu 2 fl., Petru Popu. can. 1 fl., Nicolau Munteanu 50 cr., Densușianu canon. 1 fl., Ianculescu 1 fl., Fabiu Rezeu, adv. 2 fl., Simeon Tomășiu 1 fl., Antonescu 50 cr., Dr. Maior, cons. în pens. 2 fl. Suma 21 fl.

P. On. D. Nicolau Solomon, protopp. gr. cat. în Ludușiu colectante 1 fl., Teofil Popu parochu Hadoru, Demetriu Meta parochu Acintișiu, Deacu Nicolau parochu Teuren — câte 1 fl. Suma 4 fl.

M. On. D. Stefan Cămpănu, v.-protopp. gr. cat. în Elisabetopole colectante 1 fl., Zaharia Pușcariu, cancel. 50 cr., Petru Boru, locotenente 1 fl., Zach. Tătaru, v.-not. 50 cr., Teodor Borza, parochu 50 cr. Suma 3 fl. 50 cr.

D-lu Paul Olteanu, învăț. diriginte în Hațeg 1 fl.

Bilanț.

Venitul total . . . . . 420 fl. 05 cr.
Spesele de arangiere etc. . . . . 82 fl. 24 cr.

Venit curat . . . . . 377 fl. 81 cr.

P. S. Lista Nr. 13. Colectante: M. O. D. Ioan Hossu, v.-protopp. în Coșoigna 1 fl., Ioan Butnar, parochu gr. cat. Boșu 1 fl., Gregoriu Szabo, parochu gr. cat. Aiton 1 fl., Basiliu Poruț, parochu gr. cat. Rediu 1 fl., Graviță Olteanu, par. gr. cat. Pata 1 fl., Aureliu Pontiu, par. gr. cat. Dezmir 2 fl., Nicolau Cosma, par. gr. cat. Jucul super. 1 fl., Simeon Peteanu, par. N. Zsuk 1 fl., V. Popescu Jucul inf. 1 fl. Suma 10 fl.

Blașiu în 8 Maiu 1885.

Alexandru Uilăcanu,
președinte.

Nicolau Popescu,
casar.

Editor: Iacob Mureșianu.

Redactor responsabil: Dr. Aurel Mureșianu

Bursa de Bucuresti.

Cota oficiala dela 2 Mai st. v. 1885.

Table with 3 columns: Item, Cump., vend. Includes Renta romana (5%), Renta rom. amort. (5%), Impr. oras. Buc. (20 fr.), Credit fonc. rural (7%), Banca nationala a Romaniei, Ac. de asig. Dacia-Rom., Auru, Banenote austriace contra auru.

Cursula la bursa de Viena

din 13 Mai st. n. 1885.

Table with 2 columns: Item, Price. Includes Renta de auru (4%), Renta de harti (5%), Imprumutul cailor ferate ungare, Amortisarea datoriei cailor ferate de ostu ung., etc.

Cursulu pietei Brasov

din 16 Mai st. n. 1885

Table with 3 columns: Item, Price, Vend. Includes Banenote romanesce, Argint romanesce, Napoleon-d'ori, Lire turcesce, Imperiali, Galbeni, Scri surile fonc. Albina, Ruble Rusesce, Discontulu.

Numere singuratie din „Gazeta Transilvaniei“ se potu cumpara in tutunge ria lui I. Gross.

Magazinul de incalzaminte altu lui Ioanu Sabadeanu. 20% Tote preturile scadate 20%. Fabricatu propriu si strinu, solidu si modernu. Recomanda on. publicu cu preteri scadate tote felurile de incalzaminte fine si ordinare, pentru barbatu, dame si copiu, gata seu dupa masura fabricate.

Anuntamu acelor onorati cetitori, cari voru binevoi a se abona la foia nostra de aici incolo, ca avemu inca in rezervu numeri dela inceputulu anului 1885 prin urmare potu se aiba colectiunea completa. Administratiunea Gaz. Trans.

Casse de feru sistemul Wertheim. L. FLEISCHER. ce resista pe deplinu in contra focului si nici nu se potu sparge, din renumita fabrica de casse oferu pe preteri convenabile in cele mai favorabile conditii si in tote marimile. Iustinianu M. Grama, depository fabricii in Brasovu.

Mersulu trenuriloru

pe linia Predealu-Budapesta si pe linia Teiusu-Aradu-Budapesta a calei ferate orientale de statu reg. ung.

Table with 4 columns: Station, Trenu accelerat, Trenu de persoane, Trenu omnibus, Trenu de persoane. Includes Predealu-Budapesta and Budapesta-Predealu routes.

Table with 4 columns: Station, Trenu de persoane, Trenu omnibus, Trenu omnibus. Includes Teiusu-Aradu-Budapesta and Budapesta-Aradu-Teiusu routes.

Nota: Orele de nopte suntu cele dintre liniile grose.